Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 30. januára 2025 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Článok 102 ZFEÚ – Zneužitie dominantného postavenia – Poskytnutie prostriedkov vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže na to, aby uplatňovali pravidlá hospodárskej súťaže – Smernica (EÚ) 2019/1 – Nezávislosť vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže – Článok 4 ods. 5 – Stanovenie priorít pre postupy týkajúce sa uplatňovania článkov 101 a 102 ZFEÚ – Pokuty ukladané podnikom a združeniam podnikov – Článok 13 – Konania o porušení pravidiel práva hospodárskej súťaže – Dodržanie primeranej lehoty – Vnútroštátna právna úprava, ktorá ukladá povinnosť vnútroštátnemu orgánu podať oznámenie námietok v prekluzívnej lehote 90 dní odo dňa, keď sa dozvedel o podstatných náležitostiach porušenia – Úplné a automatické zrušenie rozhodnutia vnútroštátneho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže v prípade nedodržania tejto lehoty – Zásada *ne bis in idem* – Preklúzia právomoci začať nové konanie o porušení za tie isté skutky – Zásada efektivity – Právo podnikov na obhajobu“

Vo veci C-511/23,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd pre Lazio, Taliansko) z 1. augusta 2023 a doručený Súdnemu dvoru 8. augusta 2023, ktorý súvisí s konaním:

Caronte & Tourist SpA

proti

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

za účasti:

Unione nazionale consumatori – Comitato regionale della Sicilia,

Unione nazionale consumatori,

Assarmatori,

Confederazione Italiana Armatori,

SÚDNY DVOR (druhá komora):

* Jazyk konania: taliančina.

v zložení: predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu predsedu druhej komory, predseda prvej komory F. Biltgen, predseda štvrtej komory I. Jarukaitis, sudcovia M. L. Arastey Sahún (spravodajkyňa) a J. Passer,

generálny advokát: P. Pikamäe,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Caronte & Tourist SpA, v zastúpení: D. Astorre, F. Cintioli, M. Siragusa a R. Tremolada, avvocati,

– Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato, v zastúpení: F. Sclafani, avvocato dello Stato,

– Unione nazionale consumatori – Comitato regionale della Sicilia, v zastúpení: P. Intilisano, avvocato,

– Assarmatori, v zastúpení: P. Molea a A. Police, avvocati,

– Confederazione Italiana Armatori, v zastúpení: G. Morbidelli a R. Righi, avvocati,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci L. Fiandaca a P. Gentili, avvocati dello Stato,

– grécka vláda, v zastúpení: K. Boskovits, splnomocnený zástupca,

– maďarská vláda, v zastúpení: D. Csoknyai, Z. Fehér a K. Szíjjártó, splnomocnení zástupcovia,

– slovenská vláda, v zastúpení: E. Drugda a S. Ondrášiková, splnomocnené zástupkyne,

– Európska komisia, v zastúpení: F. Castillo de la Torre, G. Conte a C. Sjödin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 5. septembra 2024,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 102 ZFEÚ.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Caronte & Tourist SpA (ďalej len „C&T“) a Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Úrad na ochranu hospodárskej súťaže a trhu, Taliansko, ďalej len „AGCM“) vo veci sankcií, ktoré tento úrad uložil spoločnosti C&T za zneužitie dominantného postavenia.

Právny rámec

Právo EÚ

Zmluva o EÚ

3 Podľa článku 102 ZFEÚ:

„Akékoľvek zneužívanie dominantného postavenia na vnútornom trhu či jeho podstatnej časti jedným alebo viacerými podnikmi sa zakazuje ako nezlučiteľné s vnútorným trhom, ak sa tým môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.

Takéto zneužívanie môže zahŕňať najmä:

a) priame alebo nepriame vynucovanie neprimeraných nákupných alebo predajných cien alebo iných obchodných podmienok;

…“

Smernica (EÚ) 2019/1

4 Odôvodnenia 1, 2, 6, 8, 23 a 40 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1 z 11. decembra 2018 o posilnení právomocí orgánov na ochranu hospodárskej súťaže v členských štátoch na účely účinnejšieho presadzovania práva a o zabezpečení riadneho fungovania vnútorného trhu (Ú. v. EÚ L 11, 2019, s. 3) znejú takto:

„(1) Články 101 a 102 [ZFEÚ] sú vecou verejného poriadku a mali by sa účinne uplatňovať v celej [Európskej ú]nii s cieľom zabezpečiť, aby hospodárska súťaž na vnútornom trhu nebola narušená. Účinné presadzovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ je nevyhnutné na zabezpečenie spravodlivejších a otvorenejších konkurencieschopných trhov v Únii, v ktorých podniky súťažia vo väčšej miere na základe svojich kvalít a bez toho, aby vytvárali prekážky vstupu na trh, čo im umožňuje vytvárať blahobyt a pracovné miesta. Chráni spotrebiteľov a podniky, ktoré sú aktívne na vnútornom trhu, pred obchodnými praktikami, ktoré umelo udržiavajú ceny tovaru a služieb na vysokej úrovni, a rozširuje im možnosti výberu inovatívneho tovaru a inovatívnych služieb.

(2) Verejné presadzovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ vykonávajú vnútroštátne orgány… na ochranu hospodárskej súťaže paralelne s [Európskou k]omisiou, a to podľa nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 [zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101 a 102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205]. Vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže tvoria spolu s Komisiou sieť orgánov verejnej moci, ktoré v úzkej spolupráci uplatňujú pravidlá Únie v oblasti hospodárskej súťaže (ďalej len ‚Európska sieť pre hospodársku súťaž‘).

…

(6) … Podniky nemôžu medzi sebou súťažiť na základe svojich kvalít, ak existujú podmienky, ktoré poskytujú bezpečné prístavy protisúťažným postupom napríklad z dôvodu, že nie je možné získať dôkazy o protisúťažných postupoch alebo preto, že podniky majú možnosť vyhnúť sa zodpovednosti za uhradenie pokuty. …

…

(8) V záujme vytvorenia skutočne spoločného priestoru presadzovania pravidiel hospodárskej súťaže v Únii, ktorý poskytuje vyrovnanejšie podmienky pre podniky pôsobiace na vnútornom trhu a obmedzuje rozdielne zaobchádzanie so spotrebiteľmi, je potrebné, aby boli pri uplatňovaní článkov 101 a 102 ZFEÚ a pri uplatňovaní vnútroštátneho práva v oblasti hospodárskej súťaže paralelne s uvedenými článkami zavedené do praxe základné záruky nezávislosti, primerané finančné, ľudské, technické a technologické zdroje a minimálne právomoci v oblasti presadzovania práva a ukladania pokút, aby sa tak zaistila úplná účinnosť vnútroštátnych správnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže pri vykonávaní ich činnosti.

…

(23) Vnútroštátne správne orgány na ochranu hospodárskej súťaže by mali mať možnosť stanoviť priority medzi svojimi konaniami vo veci presadzovania článkov 101 a 102 ZFEÚ s cieľom efektívne využívať svoje zdroje a sústrediť sa na predchádzanie protisúťažnému správaniu, ktoré narúša hospodársku súťaž na vnútornom trhu, a na ukončenie takéhoto správania. …

…

(40) V záujme zabezpečenia účinného a jednotného presadzovania článkov 101 a 102 ZFEÚ by vnútroštátne správne orgány na ochranu hospodárskej súťaže mali mať právomoc ukladať podnikom a združeniam podnikov za porušenie článku 101 alebo 102 ZFEÚ účinné, primerané a odrádzajúce pokuty, a to buď sam[y] v ich vlastnom konaní, najmä v správnom konaní, ak takéto konanie umožňuje priame uloženie účinných, primeraných a odrádzajúcich pokút, alebo o ich uloženie požiadať súd v inom ako trestnom konaní…“

5 Článok 1 tejto smernice s názvom „Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti“ v odseku 1 stanovuje:

„V tejto smernici sa stanovujú určité pravidlá, ktoré majú zabezpečiť, aby vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže mali k dispozícii záruky nezávislosti, zdroje a právomoci v oblasti presadzovania práva a ukladania pokút, potrebné na účinné uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ, aby hospodárska súťaž na vnútornom trhu nebola narušená a aby spotrebitelia a podniky neboli znevýhodňovaní v dôsledku vnútroštátnych právnych predpisov a opatrení, ktoré bránia vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže v zabezpečovaní účinného presadzovania práva.“

6 Článok 2 tejto smernice s názvom „Vymedzenie pojmov“ v odseku 1 stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

…

5. ‚Európska sieť pre hospodársku súťaž' je sieť orgánov verejnej moci, ktorá pozostáva z vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže a Komisie a ktorá poskytuje fórum na diskusiu a spoluprácu, pokiaľ ide o uplatňovanie a presadzovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ;

…“

7 Podľa článku 3 tejto smernice, nazvaného „Záruky“:

„1. Konanie vo veci porušenia článku 101 alebo 102 ZFEÚ vrátane výkonu právomocí uvedených v tejto smernici vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže musí byť v súlade so všeobecnými zásadami práva Únie a Chartou základných práv Európskej únie.

2. Členské štáty zabezpečia, aby výkon právomocí uvedených v odseku 1 podliehal primeraným zárukám týkajúcim sa práv podnikov na obhajobu vrátane práva na vypočutie a práva na účinný prostriedok nápravy na súde.

3. … Členské štáty zabezpečia, aby vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže pred prijatím rozhodnutia podľa článku 10 tejto smernice prijali oznámenie námietok.“

8 Článok 4 smernice 2019/1, nazvaný „Nezávislosť“, v odseku 5 stanovuje:

„Vnútroštátne správne orgány na ochranu hospodárskej súťaže majú pri vykonávaní úloh v súvislosti s uplatňovaním článkov 101 a 102 ZFEÚ uvedených v článku 5 ods. 2 tejto smernice právomoc stanoviť si svoje priority. Pokiaľ sú vnútroštátne správne orgány na ochranu hospodárskej súťaže povinné posudzovať formálne sťažnosti, majú právomoc zamietnuť takéto sťažnosti z dôvodu, že ich nepovažujú za priority pri presadzovaní práva. Tým nie je dotknutá právomoc vnútroštátnych správnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže zamietnuť sťažnosti z iných dôvodov, ktoré sú vymedzené vo vnútroštátnom práve.“

9 Článok 5 tejto smernice s názvom „Zdroje“ znie:

„1. Členské štáty zabezpečia aspoň to, aby vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže mali k dispozícii dostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov a dostatočné finančné, technické a technologické zdroje potrebné na efektívne plnenie svojich úloh a účinné vykonávanie svojich právomocí pri uplatňovaní článkov 101 a 102 ZFEÚ, ako sa uvádza v odseku 2 tohto článku.

2. Na účely odseku 1 majú vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže minimálne možnosť vykonávať vyšetrovania v záujme uplatňovania článkov 101 a 102 ZFEÚ, prijímať rozhodnutia, ktorými sa uplatňujú uvedené ustanovenia na základe článku 5 nariadenia (ES) č. 1/2003, a úzko spolupracovať v rámci Európskej siete pre hospodársku súťaž v záujme zabezpečenia účinného a jednotného uplatňovania článkov 101 a 102 ZFEÚ…

…“

10 Článok 13 uvedenej smernice, nazvaný „Pokuty ukladané podnikom a združeniam podnikov“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby vnútroštátne správne orgány na ochranu hospodárskej súťaže mohli podnikom a združeniam podnikov ukladať za úmyselné alebo nedbalostné porušenie článku 101 alebo 102 ZFEÚ účinné, primerané a odrádzajúce pokuty, a to buď rozhodnutím v rámci ich

vlastného konania na presadzovanie práva alebo na základe žiadosti o ich uloženie súdom v inom ako trestnom konaní.“

11 Článok 29 tej istej smernice, nazvaný „Pravidlá týkajúce sa premlčacej lehoty na uloženie pokút a pravidelného penále“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby plynutie premlčacích lehôt na uloženie pokút alebo pravidelného penále vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže podľa článkov 13 a 16 bolo pozastavené alebo prerušené počas konania na presadzovanie práva, ktoré vedú vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže iných členských štátov alebo Komisia vo veci porušenia týkajúceho sa tej istej dohody, rozhodnutia združenia podnikov, zosúladeného postupu alebo iného konania zakázaného článkom 101 alebo 102 ZFEÚ.

…“

12 Podľa jej článku 34 ods. 1 smernice 2019/1 boli členské štáty povinné uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 4. februára 2021. Uvedená smernica v súlade so svojím článkom 36 nadobudla účinnosť 3. februára 2019.

Talianske právo

Zákon č. 287/90

13 Článok 1 legge n. 287 – Norme per la tutela della concorrenza e del mercato (zákon č. 287 o normách na ochranu hospodárskej súťaže a trhu) z 10. októbra 1990 (GURI č. 240 z 13. októbra 1990, s. 3) v znení uplatňujúcom sa na spor vo veci samej (ďalej len „zákon č. 287/90“), nazvaný „Pôsobnosť a vzťah k právu Únie“, v odseku 4 stanovuje:

„Ustanovenia tejto hlavy sa vykladajú na základe zásad práva [Únie] uplatňujúcich sa v oblasti hospodárskej súťaže.“

14 Článok 3 tohto zákona, nazvaný „Zneužívanie dominantného postavenia“, v odseku 1 stanovuje:

„Zneužívanie dominantného postavenia na vnútroštátnom trhu alebo jeho podstatnej časti jedným alebo viacerými podnikmi je zakázané; ďalej sa zakazuje:

a) priame alebo nepriame vnucovanie nákupných alebo predajných cien alebo iných svojvoľne zaťažujúcich zmluvných podmienok,

…“

15 Článok 31 tohto zákona s názvom „Sankcie“ v odseku 1 stanovuje:

„Na správne sankcie za porušenia tohto zákona sa primerane vzťahujú ustanovenia uvedené v hlave I častiach I a II [zákona č. 689 – Modifiche al sistema penale (zákon č. 689 o zmenách v trestnom systéme) z 24. novembra 1981, v znení uplatňujúcom sa na spor vo veci samej (ďalej len ‚zákon č. 689/81‘)].“

Zákon č. 689/81

16 Zákon č. 689/81 upravuje všeobecný režim administratívnych pokút a v článku 14 s názvom „Oznámenie výhrad a doručovanie“ stanovuje:

„Pokiaľ je to možné, stíhanie porušenia treba bezodkladne oznámiť zodpovednej osobe, ako aj osobe, ktorá spoločne a nerozdielne zodpovedá za zaplatenie sumy dlhovanej za predmetné porušenie.

Ak sa stíhanie porušenia bezodkladne neoznámilo všetkým osobám uvedeným v predchádzajúcom odseku, podrobnosti týkajúce sa porušenia je potrebné oznámiť dotknutým osobám usadeným na území Talianskej republiky v lehote 90 dní a osobám usadeným v zahraničí v lehote 360 dní od zistenia [porušenia].

Ak sa písomnosti týkajúce sa porušenia zasielajú príslušnému orgánu rozhodnutím súdneho orgánu, lehoty uvedené v predchádzajúcom odseku začínajú plynúť odo dňa doručenia [týchto písomností].

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

17 C&T poskytuje služby prepravy trajektom v Messinskom prielive (Taliansko). Dňa 24. marca 2018 AGCM dostal podnet od spotrebiteľa, ktorý sa sťažoval na neprimerane vysoké ceny týchto služieb a požiadal o začatie vyšetrovania. Dňa 23. apríla 2019 AGCM zaslal prístavnému úradu v Messine žiadosť o informácie, po ktorej, teda 19. novembra 2019, nasledovala upomienka, na ktorú tento orgán odpovedal 26. novembra 2019.

18 Dňa 4. augusta 2020 AGCM oznámil spoločnosti C&T rozhodnutie o začatí konania s cieľom zistiť, či došlo k porušeniu v oblasti hospodárskej súťaže.

19 Rozhodnutím z 11. apríla 2022 AGCM na základe článku 3 zákona č. 287/90 konštatoval zneužitie dominantného postavenia zo strany spoločnosti C&T z dôvodu neprimerane vysokých cien za služby prepravy vozidiel trajektom v Messinskej úžine. V dôsledku toho tento úrad uložil spoločnosti C&T zákaz pokračovať v takomto postupe a vzhľadom na závažnosť porušenia jej uložil pokutu vo výške 3 719 370 eur.

20 C&T napadla rozhodnutie AGCM z 11. apríla 2022 na Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd pre Lazio, Taliansko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom poukázala najmä na oneskorené začatie fázy kontradiktórneho vyšetrovania v konaní, v ktorom bolo vydané toto rozhodnutie.

21 V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že podľa nedávnej judikatúry Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko) sú konania vedené zo strany AGCM v oblasti hospodárskej súťaže podmienené dodržaním článku 14 zákona č. 689/81, podľa ktorého je tento orgán povinný, pod hrozbou zániku jeho sankčnej právomoci, začať fázu konania zahŕňajúcu kontradiktórne vyšetrovanie vydaním oznámenia námietok v lehote 90 dní od okamihu, keď sa dozvedel o podstatných náležitostiach údajného porušenia (ďalej len „sporná lehota“).

22 Začiatok plynutia spornej lehoty podľa neho podlieha súdnemu preskúmaniu, v rámci ktorého by mal správny súd vykonať spätné posúdenie a overiť, od ktorého okamihu boli informácie, ktoré mal AGCM v danom okamihu, dostatočné na to, aby bol povinný pristúpiť k oznámeniu námietok a začať tak fázu kontradiktórneho vyšetrovania v rámci konania. Akékoľvek prekročenie tejto

lehoty podľa neho vedie k úplnému zrušeniu rozhodnutia AGCM, ktoré bolo prijaté na záver konania o porušení. Okrem toho na základe zásady *ne bis in idem* už podľa neho nie je možné začať nové vyšetrovanie vo veci tej istej praktiky, a to ani vtedy, ak ju dotknutý podnik nikdy neukončil.

23 Podľa vnútroštátneho súdu uplatnenie spornej lehoty narúša autonómiu AGCM tým, že mu ukladá povinnosť prejednať veci, ktoré mu boli predložené, v čisto chronologickom poradí bez toho, aby mohol zohľadniť osobitosti vlastné každej veci. Vzhľadom na veľkú zložitosť činnosti AGCM, najmä pri vyšetrovaniach týkajúcich sa postupov veľkých hospodárskych subjektov, by excesívne predčasné začatie fázy kontradiktórneho vyšetrovania zvýšilo riziko, že tento orgán nedokáže zhromaždiť potrebné a dostatočné dôkazy na preukázanie vytýkaného porušenia.

24 Okrem toho, keďže dotknutý podnik nie je podľa vnútroštátneho práva, ako ho vykladá Consiglio di Stato (Štátna rada), povinný preukázať, že utrpel ujmu z dôvodu začatia fázy konania, zahŕňajúcej kontradiktórne vyšetrovania, po uplynutí spornej lehoty, podľa neho z toho vyplýva nevyvrátiteľná domnienka zásahu do práva tohto podniku na obhajobu len z dôvodu tohto prekročenia lehoty.

25 V každom prípade uplatnenie lehoty, ktorej začiatok plynutia závisí od konkrétneho prípadu, nie je zlučiteľné so zásadou ochrany legitímnej dôvery, ktorej dodržiavania by sa mohli dovolávať sankcionované podniky.

26 Vzhľadom na tieto úvahy má vnútroštátny súd pochybnosti o zlučiteľnosti uplatnenia spornej lehoty na vyšetrovania týkajúce sa porušení, ku ktorým došlo v oblasti zneužitia dominantného postavenia, s právom Únie.

27 Za týchto podmienok Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd pre Lazio) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 102 ZFEÚ vykladať s ohľadom na zásady ochrany spotrebiteľa a efektívnosti správneho konania v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava vyplývajúca z uplatnenia článku 14 zákona [č. 689/81] – v súlade s jej výkladom podľa judikatúry – ktorá od [AGCM] požaduje, aby začal vyšetrovanie na účely zistenia nekalej obchodnej praktiky v prekluzívnej lehote 90 dní, ktorá plynie od okamihu, keď úrad získa vedomosť o podstatných náležitostiach porušenia, čo môže nastať až pri prvom ohlásení porušenia?“

O prejudiciálnej otázke

O prípustnosti

28 C&T a Assarmatori sa v podstate domnievajú, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný, keďže porušenie vytýkané spoločnosti C&T sa nezakladá na porušení článku 102 ZFEÚ, ale výlučne na porušení článku 3 zákona č. 287/90, ktorý na vnútroštátnej úrovni zakazuje zneužitie dominantného postavenia. AGCM sa tak podľa nich rozhodol uplatniť výlučne vnútroštátne právo hospodárskej súťaže. Okrem toho sa podľa nich položená otázka týka žiadosti o výklad ustanovenia vnútroštátneho práva, konkrétne článku 14 zákona č. 689/81, ktorý patrí do procesnej autonómie členských štátov a nemá žiadnu súvislosť s hmotným právom hospodárskej súťaže.

29 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa judikatúry Súdneho dvora v situácii, keď bol hospodársky subjekt sankcionovaný z dôvodu zneužitia dominantného postavenia výlučne na základe vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže, Súdny dvor môže napriek tomu rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania týkajúcom sa výkladu článku 102 ZFEÚ, ak bolo toto ustanovenie vyhlásené za uplatňujúce sa na základe vnútroštátneho práva z dôvodu odkazu vnútroštátneho práva na obsah tohto ustanovenia práva Únie. Ak totiž vnútroštátna právna úprava prispôsobuje riešenia, ktoré prináša pre čisto vnútroštátne situácie, riešeniam upraveným právom Únie, existuje jasný záujem Únie na tom, aby sa ustanovenia alebo pojmy prevzaté z tohto práva vykladali jednotne bez ohľadu na podmienky, za ktorých sa majú uplatniť [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, body 24, 26 až 28, ako aj citovanú judikatúru].

30 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podľa článku 1 ods. 4 zákona č. 287/90 sa výklad ustanovení hlavy I tohto zákona uskutočňuje na základe zásad práva Únie uplatňujúcich sa v oblasti hospodárskej súťaže. V tejto súvislosti vnútroštátny súd zdôraznil, že článok 3 tohto zákona má normatívnu pôsobnosť, ktorá je v podstate rovnocenná s pôsobnosťou článku 102 ZFEÚ.

31 Treba teda konštatovať, že ustanovenia hlavy I zákona č. 287/90, medzi ktorými sa nachádza uvedený článok 3, prispôsobujú riešenia, ktoré prinášajú pre čisto vnútroštátne situácie, riešeniam upraveným v práve Únie najmä na základe článku 102 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. decembra 2007, ETI a i., C-280/06, EU:C:2007:775, bod 23).

32 Skutočnosť, že otázky vnútroštátneho súdu sa netýkajú toho, či sú s právom Únie zlučiteľné hmotnoprávne ustanovenia vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže, uvedené v hlave I zákona č. 287/90, ale toho, či sú s právom Únie zlučiteľné procesné ustanovenia článku 14 zákona č. 689/81, nemá nijaký vplyv na prípustnosť tohto návrhu.

33 Na jednej strane totiž z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podľa judikatúry Consiglio di Stato (Štátna rada) na základe článku 31 ods. 1 zákona č. 287/90 sa na administratívne pokuty za porušenie tohto zákona uplatňuje článok 14 zákona č. 689/81. Na druhej strane ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré patrí do procesnej autonómie členského štátu, nie je vyňaté z uplatňovania práva Únie, keďže právomoc, ktorú majú členské štáty na prijatie takéhoto ustanovenia, sa musí vykonávať v súlade s požiadavkami, ktoré v tejto súvislosti stanovuje právo Únie.

34 Za týchto podmienok je návrh na začatie prejudiciálneho konania prípustný.

O veci samej

35 Na úvod treba pripomenúť, že v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, zavedeného článkom 267 ZFEÚ, prináleží Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť spor, ktorý prejednáva. Z tohto pohľadu Súdnemu dvoru prináleží v prípade potreby preformulovať otázky, ktoré sú mu položené a vziať do úvahy aj právne normy Únie, na ktoré sa vnútroštátny súd v znení svojej otázky neodvolával (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. januára 2024, Direktor na Glavna direkcija „Nacionalna policija“ pri MVR – Sofija, C-118/22, EU:C:2024:97, bod 31 a citovaná judikatúra).

36 Z ustálenej judikatúry na jednej strane vyplýva, že počas lehoty na prebratie smernice sa členské štáty, ktoré sú jej adresátmi, musia zdržať prijímania ustanovení, ktoré by mohli vážne ohroziť uskutočnenie cieľa stanoveného touto smernicou (rozsudok z 25. januára 2022, VYSOČINA WIND, C-181/20, EU:C:2022:51, bod 75 a citovaná judikatúra).

37 Vzhľadom na to, že všetky orgány členských štátov majú povinnosť zabezpečiť plný účinok ustanovení práva Únie, povinnosť zdržať sa konania uvedená v predchádzajúcom bode tohto rozsudku platí rovnako aj pre vnútroštátne súdy Preto odo dňa, keď smernica nadobudne účinnosť, sa súdy členských štátov musia v čo najväčšej možnej miere zdržať takého výkladu vnútroštátneho práva, ktorý by po uplynutí lehoty na prebratie tejto smernice mohol vážne ohroziť dosiahnutie cieľa, ktorý sleduje [pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. apríla 2024, Agencia Estatal de la Administración Tributaria (Vylúčenie verejnoprávnych pohľadávok z oddlženia), C-687/22, EU:C:2024:287, body 47 a 48, ako aj citovanú judikatúru].

38 V prejednávanej veci bolo rozhodnutie AGCM začať fázu kontradiktórneho vyšetrovania v rámci konania o porušení voči spoločnosti C&T prijaté 4. augusta 2020, a teda počas lehoty na prebratie smernice 2019/1. Podľa článku 34 ods. 1 a článku 36 tejto smernice totiž táto smernica nadobudla účinnosť 3. februára 2019 a členské štáty boli povinné dosiahnuť súlad s touto smernicou do 4. februára 2021.

39 Ako však vyplýva z článku 1 ods. 1 smernice 2019/1 v spojení s jej odôvodneniami 1, 6 a 8, táto smernica na účely účinného uplatňovania článkov 101 a 102 ZFEÚ vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže stanovuje určité základné záruky, ktorých cieľom je umožniť týmto orgánom konať plne účinným spôsobom pri účinnom vykonávaní uvedených ustanovení, najmä s cieľom zaručiť spravodlivejšie a otvorenejšie konkurencieschopné trhy, chrániť spotrebiteľov a podniky pred protisúťažnými postupmi, ako aj zabrániť tomu, aby takéto postupy neboli sankcionované.

40 Z uvedeného vyplýva, že na účely posúdenia, či rozhodnutie AGCM o začatí kontradiktórneho vyšetrovacieho konania bolo vzhľadom na predmetnú lehotu oneskorené, musí vnútroštátny súd v súlade so závermi vyplývajúcimi z bodov 36 a 37 tohto rozsudku zohľadniť relevantné ustanovenia smernice 2019/1, v dôsledku čoho treba na položenú otázku odpovedať aj s prihliadnutím na tento akt Únie.

41 Na druhej strane z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva nielen to, že na konania o porušení, na ktoré sa vzťahuje zákon č. 287/90, sa vzťahuje sporná lehota, ale aj to, že nedodržanie tejto lehoty má za následok úplné zrušenie konečného rozhodnutia prijatého úradom AGCM, ako aj zánik jeho právomoci začať nové konanie týkajúce sa tých istých skutkov.

42 S cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu plne užitočnú odpoveď sa teda treba domnievať, že vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či sa smernica 2019/1 a článok 102 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v rámci konania na účely konštatovania protisúťažného postupu, vedeného vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže, na jednej strane tomuto orgánu ukladá povinnosť začať fázu kontradiktórneho vyšetrovania v rámci tohto konania vydaním oznámenia námietok dotknutému podniku v lehote 90 dní od okamihu, keď sa dozvedel o podstatných náležitostiach údajného porušenia, ktoré sa môžu obmedziť na prvé upozornenie na toto porušenie, a na druhej strane sankcionuje nedodržanie tejto lehoty úplným zrušením konečného rozhodnutia uvedeného orgánu na záver konania o porušení, ako aj zánikom jeho právomoci začať nové konanie o porušení týkajúce sa toho istého postupu.

43 V tejto súvislosti treba najskôr pripomenúť, že v prípade neexistencie osobitnej právnej úpravy Únie upravujúcej procesné lehoty v oblasti preukázania porušení a ukladania sankcií vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže prislúcha členským štátom, aby stanovili a uplatňovali vnútroštátne procesné pravidlá v tejto oblasti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. januára 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, body 43 až 45).

44 Hoci však stanovenie a uplatňovanie týchto pravidiel patrí do právomoci členských štátov, členské štáty musia túto právomoc vykonávať v súlade s právom Únie. Vzhľadom na zásadu efektivity nemôžu prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť uplatňovanie práva Únie a konkrétne v oblasti práva hospodárskej súťaže musia dbať na to, aby pravidlá, ktoré stanovujú alebo uplatňujú, neohrozovali účinné uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. januára 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, bod 46 a citovanú judikatúru).

45 Stanovenie primeraných procesných lehôt na preukázanie porušení a ukladanie sankcií vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže treba považovať za zlučiteľné s právom Únie. Takéto primerané lehoty sú totiž stanovené v záujme dotknutých podnikov aj týchto orgánov v súlade so zásadou právnej istoty a nemôžu viesť k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu vykonávania práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. januára 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, bod 48).

46 Vnútroštátne pravidlá stanovujúce procesné lehoty v oblasti preukázania porušení a ukladania sankcií vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže teda musia pri dodržaní zásady právnej istoty smerovať k tomu, aby sa veci vybavovali v primeranej lehote a aby súčasne nemali za následok ohrozenie účinného uplatňovania článkov 101 a 102 ZFEÚ, ako aj smernice 2019/1 vo vnútroštátnom právnom poriadku (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. januára 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, bod 49).

47 S cieľom určiť, či vnútroštátny režim lehôt rešpektuje takúto rovnováhu, treba vziať do úvahy najmä dĺžku spornej lehoty, ako aj všetky podrobnosti jej uplatňovania, akými sú deň, od ktorého začína plynúť, podmienky stanovené na začatie jej plynutia, ako aj podmienky umožňujúce jej pozastavenie alebo prerušenie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. januára 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, bod 50, a z 10. júna 2021, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19 až C-782/19, EU:C:2021:470, bod 30).

48 Treba tiež zohľadniť osobitosti spojené s vecami patriacimi do oblasti práva hospodárskej súťaže a konkrétnejšie okolnosť, že tieto veci si v zásade vyžadujú vykonanie komplexnej skutkovej a ekonomickej analýzy (rozsudok z 21. januára 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, bod 51).

49 Okrem toho na účely stanovenia primeraných časových obmedzení ohraničujúcich konania vedené vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže s cieľom sankcionovať protisúťažné postupy, zásada právnej istoty ukladá členským štátom povinnosť zaviesť dostatočne presný, jasný a predvídateľný režim lehôt, ktorý umožní všetkým zúčastneným subjektom presne poznať rozsah povinností, ktoré im predmetné pravidlá ukladajú, a podľa toho konať (pozri analogicky rozsudky z 11. decembra 2012, Komisia/Španielsko, C-610/10, EU:C:2012:781, bod 49; z 3. júna 2021, Jumbocarry Trading, C-39/20, EU:C:2021:435, bod 48, ako aj zo 7. marca 2024, Die Länderbahn a i., C-582/22, EU:C:2024:213, bod 66).

50 V tejto súvislosti z judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa konaní o porušení článkov 101 a 102 ZFEÚ, vedených Európskou komisiou, vyplýva, že dodržanie zásady primeranej lehoty sa v zásade vyžaduje v každom štádiu týchto konaní (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, body 199 a 230, ako aj z 21. septembra 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, C-105/04 P, EU:C:2006:592, body 37 až 39).

51 Z analogických dôvodov môžu členské štáty pri stanovovaní procesných lehôt v oblasti zisťovania porušení a ukladania sankcií vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže stanoviť nielen všeobecné pravidlá premlčania uplatňujúce sa na konanie o porušení ako celok, ale prípadne aj lehoty ohraničujúce priebeh určitých etáp tohto konania, ako je fáza predchádzajúca oznámeniu námietok dotknutému podniku, pokiaľ sú dotknuté lehoty v súlade s požiadavkami uvedenými v bodoch 46 až 49 tohto rozsudku.

52 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že primeranosť dĺžky tejto fázy sa v zásade musí posúdiť v závislosti od okolností vlastných každej veci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júna 2013, HGA a i./Komisia, C-630/11 P až C-633/11 P, EU:C:2013:387, bod 82). Konkrétne dĺžka procesnej lehoty, ktorou sa riadi uvedená fáza, musí byť z vecného hľadiska dostatočná na zabezpečenie riadneho priebehu tejto fázy [pozri v tomto zmysle rozsudky z 29. októbra 2015, BBVA, C-8/14, EU:C:2015:731, bod 29, ako aj z 9. septembra 2020, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Zamietnutie následnej žiadosti – Lehota na podanie opravného prostriedku), C-651/19, EU:C:2020:681, bod 57].

53 Treba tiež pripomenúť, že v rámci konaní o porušení článkov 101 a 102 ZFEÚ, vedených Komisiou, je fáza predbežného vyšetrovania, ktorá trvá až do oznámenia námietok, určená nielen na to, aby umožnila tejto inštitúcii zistiť všetky relevantné skutkové okolnosti potvrdzujúce alebo nepotvrdzujúce existenciu porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, ale aj zaujať stanovisko k smerovaniu konania, ako aj k ďalšiemu pokračovaniu tohto konania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 182, ako aj z 29. septembra 2011, Elf Aquitaine/Komisia, C-521/09 P, EU:C:2011:620, bod 113).

54 Hoci zložitosť konania v oblasti hospodárskej súťaže môže odôvodniť, že predbežná fáza tohto konania bude trvať dlhú dobu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. septembra 2021, Komisia/Tempus Energy a Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, bod 62, ako aj zo 17. novembra 2022, Irish Wind Farmers' Association a i./Komisia, C-578/21 P, EU:C:2022:898, bod 88), Komisia napriek tomu nie je oprávnená počas tejto fázy konania pretrvávať v stave nečinnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. marca 1997, Guérin automobiles/Komisia, C-282/95 P, EU:C:1997:159, bod 36, ako aj z 13. júna 2013, HGA a i./Komisia, C-630/11 P až C-633/11 P, EU:C:2013:387, bod 81).

55 Okrem toho dodržiavanie práva na obhajobu predstavuje základnú zásadu práva Únie, ktorá musí byť plne dodržaná v rámci správnych konaní, na ktoré sa vzťahuje právo Únie. V rámci konania o porušení pravidiel hospodárskej súťaže je to práve oznámenie námietok, ktoré v tejto súvislosti predstavuje základnú záruku (pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. októbra 2017, Global Steel Wire a i./Komisia, C-457/16 P a C-459/16 P až C-461/16 P, EU:C:2017:819, body 139 a 140; z 13. septembra 2018, UBS Europe a i., C-358/16, EU:C:2018:715, bod 60, ako aj zo 6. októbra 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, bod 56). Potvrdzuje to druhá veta článku 3

ods. 3 smernice 2019/1, podľa ktorej členské štáty zabezpečia, aby vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže pred prijatím rozhodnutia o konštatovaní porušenia článku 101 alebo 102 ZFEÚ a uložení povinnosti ukončiť toto porušenie prijali oznámenie námietok.

56 Z uvedeného vyplýva, že úvahy obsiahnuté v bodoch 53 až 55 tohto rozsudku sú tiež relevantné v rámci správneho konania vedeného na vnútroštátnej úrovni vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže s cieľom potláčať porušenie článku 102 ZFEÚ.

57 Na to, aby si vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže mohli účinne splniť svoju povinnosť vykonať právnu úpravu Únie v tejto oblasti, musia byť schopné priznať sťažnostiam, ktoré im boli predložené, rôzne stupne priority, pričom v tejto súvislosti majú širokú mieru voľnej úvahy (pozri analogicky rozsudky zo 14. decembra 2000, Masterfoods a HB, C-344/98, EU:C:2000:689, bod 46, ako aj z 19. septembra 2013, EFIM/Komisia, C-56/12 P, EU:C:2013:575, body 72 a 83).

58 Priznanie takto širokej miery voľnej úvahy je odôvodnené aj vzhľadom na smernicu 2019/1, ktorej článok 5 ods. 1 a 2 v podstate stanovuje, že vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže musia mať k dispozícii zdroje potrebné na to, aby im umožnili viesť vyšetrovania na účely uplatňovania článkov 101 a 102 ZFEÚ, spolupracovať v rámci Európskej siete pre hospodársku súťaž uvedenej v článku 2 ods. 1 bode 5 tejto smernice a prijímať rozhodnutia týkajúce sa najmä ukončenia porušovania uvedených ustanovení, ako aj ukladania sankcií.

59 Na to, aby tieto orgány mohli plniť tieto úlohy v súlade s ich prevádzkovou nezávislosťou, musia mať v súlade s článkom 4 ods. 5 smernice 2019/1 právomoc stanoviť si priority. Ako vyplýva z odôvodnenia 23 tejto smernice, cieľom tejto právomoci je umožniť uvedeným orgánom efektívne využívať svoje zdroje a zamerať sa na predchádzanie a ukončenie protisúťažného správania na vnútornom trhu.

60 Tak zo samotného účelu fázy predchádzajúcej oznámeniu námietok v rámci konania o porušení v oblasti hospodárskej súťaže, ako aj zo širokej miery voľnej úvahy, ktorú musí mať vnútroštátny orgán na ochranu hospodárskej súťaže pri stanovovaní priorít v rámci svojich konaní týkajúcich sa uplatňovania článku 102 ZFEÚ, vyplýva, že v tejto fáze konania musí byť takýto orgán schopný nielen vykonať všetky predbežné vyšetrovacie opatrenia, ako aj často zložité skutkové a právne posúdenia, ktoré sú nevyhnutné na posúdenie toho, či je začatie kontradiktórnej fázy vyšetrovania odôvodnené, ale tiež pri výkone svojej prevádzkovej nezávislosti vybrať si v závislosti od stupňa priority, ktorý chce priznať prebiehajúcemu konaniu o porušení povinnosti, najvhodnejší okamih na prípadné začatie fázy kontradiktórneho vyšetrovania v rámci tohto konania.

61 Vnútroštátny orgán na ochranu hospodárskej súťaže tak musí mať možnosť dočasne odložiť začatie fázy kontradiktórneho vyšetrovania v rámci daného konania, hoci už zistil existenciu podstatných náležitostí údajného porušenia. Takáto možnosť je v súlade s cieľom, aby dotknutý orgán bol schopný vhodne riešiť všetky konania o porušení, ktoré mu boli predložené. Môže tiež prispieť k efektívnemu využívaniu dostupných zdrojov a podporiť primeranú spoluprácu v rámci Európskej siete pre hospodársku súťaž. Takýto dočasný odklad však nemôže mať za následok prekročenie primeranej lehoty, v ktorej musí byť ukončená fáza konania predchádzajúca oznámeniu námietok v rámci konania o porušení.

62 Okrem toho členský štát musí pri výkone svojej procesnej autonómie zaručiť nielen plnú účinnosť práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, ako aj stíhanie a potláčanie jeho porušení, ale aj dodržiavanie základných práv, najmä práva na obhajobu podnikov, na ktoré sa vzťahujú konania o porušení (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 7. decembra 2010, VEBIC, C-439/08, EU:C:2010:739, bod 63, ako aj z 5. júna 2018, Kolev a i., C-612/15, EU:C:2018:392, bod 98).

63 V súlade s článkom 3 ods. 1 a 2 smernice 2019/1 výkon právomocí, ktoré sa podľa tejto smernice majú priznať vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže, podlieha primeraným zárukám, pokiaľ ide o právo podnikov na obhajobu, najmä právo byť vypočutý.

64 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že neprimeraná dĺžka fázy predchádzajúcej oznámeniu námietok môže mať vplyv na budúce možnosti obhajoby dotknutých podnikov, najmä porušením ich práva na obhajobu v rámci fázy kontradiktórneho vyšetrovania v rámci konania o porušení, ktoré sa proti nim vedie. Čím dlhší čas uplynie medzi predbežným vyšetrovacím opatrením a oznámením námietok, tým je pravdepodobnejšie, že prípadné dôkazy svedčiace v neprospech porušenia vytýkaného v tomto oznámení už nebudú môcť byť zhromaždené vôbec, alebo len s ťažkosťami (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. septembra 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, C-105/04 P, EU:C:2006:592, bod 49).

65 Hoci cieľom primeraných procesných lehôt je predovšetkým zaručiť účinný výkon práva na obhajobu podnikov, voči ktorým sa vedú konania o porušení, nič to nemení na tom, že vnútroštátna právna úprava stanovujúca procesné lehoty v oblasti ukladania sankcií vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže musí byť prispôsobená osobitostiam práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže a cieľom uplatňovania tohto práva dotknutými osobami, aby sa nenarušila jeho plná účinnosť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. januára 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, bod 52).

66 Ako v prejednávanej veci vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, AGCM je povinný začať fázu kontradiktórneho vyšetrovania prostredníctvom oznámenia námietok v lehote stanovenej na 90 dní od zistenia podstatných náležitostí údajného porušenia. Okrem toho nedodržanie spornej lehoty má na jednej strane za následok úplné zrušenie konečného rozhodnutia, ktoré AGCM prijal na záver konania o porušení, a to tak pokiaľ ide o skončenie protisúťažného správania, ako aj sankcie uložené dotknutému podniku. Na druhej strane je tomuto orgánu na základe zásady *ne bis in idem* s konečnou platnosťou zabránené začať nové konanie o porušení týkajúce sa toho istého protisúťažného správania. Ako vyplýva zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, cieľom týchto pravidiel je chrániť právo podnikov na obhajobu počas konania o porušení, ktoré sa proti nim vedie, tým, že budú včas informované o námietkach vznesených voči nim.

67 Ako v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 107 až 109 svojich návrhov, uplatnením spornej lehoty hrozí, že AGCM bude povinný vybavovať všetky konaniami o porušení, ktoré vedie, bez rozlišovania okolností vlastných každému konaniu, ale len chronologicky, čím sa mu zabráni v stanovení a dosahovaní priorít jeho konaní v oblasti uplatňovania článkov 101 a 102 ZFEÚ. Tento orgán by tak mohol byť nútený začať vyšetrovacie konanie na neistých skutkových a právnych základoch alebo uprednostniť spracovanie určitých kategórií spisov, ktoré mu jeho dostupné zdroje umožňujú spracovať aj po štádiu predbežného vyšetrovania, prípadne na úkor spisov, ktoré sú osobitne zložité a škodlivé pre voľnú hospodársku súťaž na vnútornom trhu. Takýto zásah do prevádzkovej nezávislosti AGCM je o to pravdepodobnejší v situácii, keď sa začiatok plynutia lehoty, pri ktorom sa podmienky východiskového bodu navyše zdajú byť málo

presné, málo jasné a málo predvídateľné tak pre tento orgán, ako aj pre dotknutý podnik, zhoduje s prvým upozornením tohto orgánu na údajné porušenie, čím je tento orgán teda povinný vec okamžite prešetriť.

68 Okrem toho dôsledky spojené s prekročením spornej lehoty môžu zabrániť AGCM v plnej spolupráci v rámci Európskej siete pre hospodársku súťaž, ktorú, ako vyplýva z článku 2 ods. 1 bodu 5 smernice 2019/1 v spojení s odôvodnením 2 tejto smernice, tvoria vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže a Komisia s cieľom úzkej spolupráce v oblasti uplatňovania a presadzovania článkov 101 a 102 ZFEÚ.

69 Ako totiž správne uviedli AGCM a Komisia vo svojich písomných pripomienkach, pre vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže sa môže najmä v prípade sťažností alebo žiadostí o zhovievavosť, adresovaných viacerým vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže, ukázať ako nevyhnutné koordinovať svoju činnosť navzájom, ako aj s Komisiou v rámci tejto siete s cieľom zabezpečiť optimálne rozdelenie vecí medzi jednotlivé orgány v rámci tejto siete a zabrániť tomu, aby sa súbežne viedli konania týkajúce sa tých istých skutkov. V prejednávanej veci však zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, nevyplýva, že AGCM má možnosť pozastaviť alebo prerušiť plynutie spornej lehoty.

70 V tejto súvislosti treba tiež pripomenúť, že podľa článku 29 ods. 1 prvého pododseku smernice 2019/1 plynutie premlčacích lehôt vzťahujúcich sa na uloženie pokút alebo pravidelného penále vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže musí byť pozastavené alebo prerušené počas trvania konania na presadzovanie práva, ktoré vedú vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže iných členských štátov alebo Komisia vo veci porušenia týkajúceho sa toho istého protisúťažného postupu.

71 Okrem toho treba na jednej strane uviesť, že právo na obhajobu podnikov, ktoré sú predmetom konania o porušení, nemôže byť v žiadnom prípade porušené len z dôvodu nedodržania spornej lehoty.

72 Ako totiž v podstate uviedol generálny advokát v bode 131 svojich návrhov, hoci treba nepochybne zabrániť tomu, aby právo podniku na obhajobu nebolo nenapraviteľne ohrozené počas predbežnej fázy konania o porušení v oblasti hospodárskej súťaže, takýto podnik bude v každom prípade naďalej spôsobilý účinne uplatniť svoje právo na obhajobu, pokiaľ bude zaručené, že vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže nebude môcť prijať voči tomuto podniku žiadne rozhodnutie bez toho, aby tento orgán nepristúpil k fáze kontradiktórneho vyšetrovania, v rámci ktorej uvedený podnik bude môcť plne uplatniť svoje právo na obhajobu.

73 Na druhej strane Súdny dvor rozhodol, že vnútroštátny režim premlčania, ktorý z dôvodov, ktoré sú mu vlastné, systematicky bráni uloženiu účinných a odrádzajúcich sankcií za porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, môže viesť k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu uplatnenia pravidiel hospodárskej súťaže. V dôsledku toho dospel k záveru, že vnútroštátna právna úprava stanovujúca premlčaciu lehotu, ktorej uplatnenie vzhľadom na vysokú zložitosť vecí týkajúcich sa práva hospodárskej súťaže môže vyvolávať systematické riziko beztrestnosti skutkov zakladajúcich porušenie tohto práva, nie je v súlade so zásadou efektivity (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. januára 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, body 53 až 56).

74 Treba tiež uviesť, že podľa článku 13 ods. 1 smernice 2019/1 v spojení s odôvodnením 40 tejto smernice vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže musia mať právomoc ukladať účinné, primerané a odrádzajúce pokuty podnikom a združeniam podnikov, ktoré úmyselne alebo z nedbanlivosti porušujú články 101 alebo 102 ZFEÚ.

75 Ako pritom v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 137 až 139 svojich návrhov, dôsledky, ktoré vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej spája s nedodržaním spornej lehoty, zrejme môžu vyvolať systematické riziko beztrestnosti skutkov zakladajúcich porušenie práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže. Táto vnútroštátna právna úprava by totiž mohla znamenať, že značný počet zistených porušení pravidiel hospodárskej súťaže by nebol predmetom účinných a odrádzajúcich sankcií. Okrem toho nemožnosť AGCM začať nové konanie o porušení s cieľom prijať takéto sankcie by mohla fakticky podnecovať podniky k pokračovaniu v protisúťažných postupoch, čím by sa vážne ohrozilo účinné uplatňovanie právnych noriem Únie v oblasti hospodárskej súťaže zo strany vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže.

76 Za týchto podmienok vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 67 až 69 a 75 tohto rozsudku uplatnenie spornej lehoty na činnosť AGCM môže viesť k zásahu do prevádzkovej nezávislosti tohto orgánu, ako aj vytvoriť systematické riziko beztrestnosti skutkov predstavujúcich porušenia článku 102 ZFEÚ. Z uvedeného vyplýva, že vnútroštátne ustanovenia upravujúce spornú lehotu môžu vážne ohroziť dosiahnutie cieľa stanoveného smernicou 2019/1.

77 Navyše treba spresniť, že výklad vnútroštátneho práva, podľa ktorého sú dôsledky nedodržania spornej lehoty zo strany AGCM obmedzené na zánik sankčnej právomoci tohto orgánu, pričom tento orgán tak môže stále uložiť podniku povinnosť ukončiť svoje protisúťažné správanie, napriek tomu nemôže vylúčiť existenciu takéhoto rizika beztrestnosti a zaručiť účinné uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ. Takéto obmedzenia činnosti vnútroštátneho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže sú totiž nezlučiteľné tak s povinnosťou členských štátov prijať a zabezpečiť výkon režimu účinných a odrádzajúcich sankcií, ktorá je stanovená v článku 13 ods. 1 smernice 2019/1, ako aj s judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej v prípade, že sa preukáže porušenie článkov 101 alebo 102 ZFEÚ, len v striktne výnimočných situáciách, najmä keď sa dotknutý podnik zúčastnil na vnútroštátnom programe zhovievavosti a jeho spolupráca bola rozhodujúca na odhalenie a účinné potláčanie protisúťažného postupu, sa vnútroštátny orgán na ochranu hospodárskej súťaže môže obmedziť na konštatovanie tohto porušenia bez toho, aby dotknutému podniku uložil pokutu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. marca 2022, Nordzucker a i., C-151/20, EU:C:2022:203, bod 64 a citovanú judikatúru, ako aj z 18. januára 2024, Lietuvos notarų rūmai a i., C-128/21, EU:C:2024:49, bod 108).

78 Vzhľadom na to, že podľa vnútroštátneho súdu uplatňovanie spornej lehoty vo veci samej vyplýva z určitého výkladu vnútroštátneho práva súdom vyššieho stupňa, treba ešte dodať, že zásada prednosti práva Únie vyžaduje, aby vnútroštátne súdy na zabezpečenie účinnosti všetkých ustanovení práva Únie v čo najväčšej možnej miere vyložili svoje vnútroštátne právo spôsobom, ktorý je v súlade s právom Únie [rozsudky zo 6. októbra 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, bod 70 a citovaná judikatúra, ako aj z 12. októbra 2023, Z. (Právo získať duplikát zmluvy o úvere), C-326/22, EU:C:2023:775, bod 34 a citovaná judikatúra].

79 Pri uplatňovaní vnútroštátneho práva sú teda tieto súdy povinné vykladať ho v čo najväčšej možnej miere v súlade so znením a účelom príslušných ustanovení práva Únie tak, že zoberú do úvahy celé vnútroštátne právo a uplatnia ním uznané výkladové metódy, aby sa zaručila plná účinnosť uvedených ustanovení a dospelo sa k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným týmito

ustanoveniami [pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, bod 71 a citovanú judikatúru, ako aj z 22. septembra 2022, Vicente (Žaloba o zaplatenie odmeny advokáta), C-335/21, EU:C:2022:720, bod 72 a citovaná judikatúra].

80 Vnútroštátnemu súdu teda prislúcha, aby v čo najväčšej možnej miere vyložil svoje vnútroštátne právo, najmä článok 31 zákona č. 287/90 a článok 14 zákona č. 689/81, spôsobom, ktorý je v súlade s právom Únie, aby sa zabezpečila jeho plná účinnosť. Povinnosť konformného výkladu ukladá tomuto súdu v prípade potreby zmeniť ustálenú judikatúru, ak táto judikatúra vychádza z výkladu vnútroštátneho práva, ktorý je nezlučiteľný s cieľmi ustanovenia práva Únie, a na tento účel z vlastnej úradnej moci ponechať neuplatnený akýkoľvek výklad súdu vyššieho stupňa, či dokonca najvyššieho súdu, ktorý by bol pre tento súd podľa jeho vnútroštátneho práva záväzný, ak tento výklad nie je zlučiteľný s právom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. júna 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, bod 78 a citovanú judikatúru; z 21. januára 2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, bod 58, ako aj z 13. júna 2024, DG de la Función Pública, Generalitat de Catalunya a Departamento de Justicia de la Generalitat de Catalunya, C-331/22 a C-332/22, EU:C:2024:496, body 108 a 110).

81 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 4 ods. 5 a článok 13 ods. 1 smernice 2019/1, ako aj článok 102 ZFEÚ v súlade so zásadou efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v rámci konania na účely konštatovania protisúťažného postupu, vedeného vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže, na jednej strane tomuto orgánu ukladá povinnosť začať fázu kontradiktórneho vyšetrovania v rámci tohto konania vydaním oznámenia námietok dotknutému podniku v lehote 90 dní od okamihu, keď sa dozvedel o podstatných náležitostiach údajného porušenia, ktoré sa môžu obmedziť na prvé upozornenie na toto porušenie, a na druhej strane sankcionuje nedodržanie tejto lehoty úplným zrušením konečného rozhodnutia uvedeného orgánu na záver konania o porušení, ako aj zánikom jeho právomoci začať nové konanie o porušení týkajúce sa toho istého postupu.

O trovách

82 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Článok 4 ods. 5 a článok 13 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1 z 11. decembra 2018 o posilnení právomocí orgánov na ochranu hospodárskej súťaže v členských štátoch na účely účinnejšieho presadzovania práva a o zabezpečení riadneho fungovania vnútorného trhu, ako aj článok 102 ZFEÚ v súlade so zásadou efektivity

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v rámci konania na účely konštatovania protisúťažného postupu, vedeného vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže, na jednej strane tomuto orgánu ukladá povinnosť začať fázu kontradiktórneho

vyšetrovania v rámci tohto konania vydaním oznámenia námietok dotknutému podniku v lehote 90 dní od okamihu, keď sa dozvedel o podstatných náležitostiach údajného porušenia, ktoré sa môžu obmedziť na prvé upozornenie na toto porušenie, a na druhej strane sankcionuje nedodržanie tejto lehoty úplným zrušením konečného rozhodnutia uvedeného orgánu na záver konania o porušení, ako aj zánikom jeho právomoci začať nové konanie o porušení týkajúce sa toho istého postupu.

Podpisy